

STRATEGISCH BELEIDSPLAN
2017 – 2020
BIBLIOTHEEK MAAS EN PEEL

Van collectie naar connectie

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	blz. 3
1. Terugblik beleidsperiode 2012 – 2016 – korte samenvatting (plus bijlage)	blz. 5
2. Missie en visie, kernwaarden en kernfuncties van de bibliotheek	blz. 9
3. Richtinggevende kaders beleidsperiode 2017 – 2020	blz. 13
4. Trends en ontwikkelingen, kansen en bedreigingen	blz. 16
5. Strategische keuzes 2017 – 2020	Blz. 19
6. Financiering	Blz. 30
Bijlage 1 Financieel verleden, heden en toekomst	Blz. 31

INLEIDING OP STRATEGISCH PLAN

'It is always wise to look ahead, but difficult to look further than you can see'

Winston Churchill

Voor U ligt het strategisch beleidsplan van de Bibliotheek Maas en Peel, gebaseerd op een uitgebreide strategische exercitie in de zomer en het najaar van 2016.

Voor de bibliotheek begint in 2017 een nieuwe beleidsperiode. Ze maakt dan een belangrijke omslag 'van collectie naar connectie', voortbouwend op de ontwikkeling binnen de bibliotheekbranche van de 'bibliotheek voor de toekomst'. Met een vertaling naar de lokale gemeenschap en haar maatschappelijke vraagstukken; lokale klant- en doelgroepen, lokale partners.

In de afgelopen beleidsperiode was de bibliotheek aan ernstige bezuinigingen onderhevig. Deze heeft zijn sporen nagelaten op de dienstverlening, op de interne organisatie; op bestuur, directie en medewerkers.

Soms heb je een forse impuls van buiten nodig om tot vernieuwing te komen. Nu we in wat rustiger vaarwater zijn terechtgekomen, zijn wij samen met de gemeenten aan de slag gegaan. Zij hebben ons op het goede pad gezet op onze zoektocht naar de bibliotheek van de toekomst. Wat we wel weten is dat die organisatie in alle opzichten flexibel, wendbaar, klantgericht en adaptief moet zijn. Ontwikkelingen in onze samenleving gaan enorm snel.

De bibliotheek is bezig een transformatie te maken van instituut naar functie. We zijn niet meer het instituut bibliotheek maar een open en veelzijdige partner voor alle burgers en betrokken maatschappelijke partijen.

Ambitieuze gemeenten als Beesel en Peel en Maas kunnen zich niet veroorloven dat talenten van mensen onbenut blijven. De Bibliotheek Maas en Peel ziet het dan ook als haar taak om iedereen te stimuleren en te faciliteren om zich te ontwikkelen, mee te doen aan de maatschappij of plezier te beleven aan lezen en het omgaan met allerlei vormen van (digitale) media. Wij zijn er voor iedereen. Want lezen –en in ruimer perspectief digitale geletterdheid- brengt kennis, stimuleert het denken en de persoonlijke ontwikkeling, de creativiteit en de verbeeldingskracht. En dat is precies waarin onze gemeenten, meer dan welke andere gemeente in de regio, sterk en onderscheidend willen zijn.

De Bibliotheek Maas en Peel richt zich op deze toekomst en kan en wil van nog grotere betekenis zijn voor de gemeente Beesel en de gemeente Peel en Maas.

De huidige beschikbare bedrijfsmiddelen en capaciteit van medewerkers stelt de bibliotheek voor de uitdaging om voor de komende periode prioriteiten te stellen en een nieuw verdienmodel te ontwikkelen en daar de dienstverlening op af te stemmen.

In 2015 is een onderzoek gedaan naar het 'toekomstproof' zijn van de huidige bibliotheek na de bezuinigingen, met voorstellen voor een verdere focus binnen de kernfunctie van de bibliotheek, een verdienmodel en ontwikkeling van de organisatie. De rapportage hierover genaamd 'iedereen doet mee' (Rapport Van Velzen) is besproken in beide gemeenteraden en er is de bibliotheek verzocht om de aanbevelingen uit dit rapport mee te nemen in de strategische overwegingen.

Binnen het partnerschap van beide gemeenten met de bibliotheek is gewerkt aan het verkennen en formuleren van de gewenste ontwikkeling van het partnerschap en zijn er richtinggevende beleidskaders door beide gemeenten geformuleerd als input voor dit strategisch beleid.

In dit strategisch beleidsplan blikt de bibliotheek terug op de afgelopen beleidsperiode 2012-2016. Ze formuleert haar missie, visie en kernwaarden en haar strategische koers. Het strategisch beleidsplan mondt uit in een meerjarenplanning voor zowel de dienstverlening in samenwerking met lokale partners als de interne organisatie ontwikkeling inclusief de verbetering van de bedrijfsvoering. Er worden op beide ontwikkelingen richtinggevende kaders geformuleerd voor het bijbehorende bedrijfsjaarwerkplan 2017. In dit deel van het strategisch beleidsplan ligt de focus vooral op het WAT en zal later worden aangevuld met het HOE.

Hoofdstuk 1 Korte terugblik beleidsperiode 2012 – 2016

- Concept IdeaStore
- Gerealiseerde speerpunten van beleid
- Bezuinigingen
- Kaders
- Cijfers

Het beleidsplan 2013 - 2016 werd in mei 2012 door de Gemeenteraad van Peel en Maas vastgesteld, Met als belangrijk gegeven dat het concept 'IdeaStore' als basis werd gezien van de bibliotheek. Het beleidsplan werd ook door de gemeente Beesel als uitgangspunt genomen.

1. HET CONCEPT IDEASTORE

Het grootstedelijke concept is vertaald naar de lokale plattelandsvariant. Kort gezegd is de inhoud:

- a. Meer dan een bibliotheek of een plek om te studeren
- b. Kernwaarden bibliotheek, educatie en informatie lopen in elkaar over
- c. Kernwaarden: Engage, Empower, Enrich
- d. De bibliotheek in het Huis van de Gemeente / Huis van het Dorp is een *one stop shop*
- e. De bibliotheek functioneert, samen met de ketenpartners, ook als een Volksuniversiteit
- f. Vrijzinnigheid in het leidende principe

Bijdragen van de bibliotheek aan met ketenpartners gedeelde resultaten

- a. Bibliotheek en onderwijs/educatie
- b. Bibliotheek en gezondheid
- c. Bibliotheek en economische resultaten voor individuen en bedrijven
- d. Bibliotheek en cohesie van de gemeenschap

KERNWAARDEN

Zelfredzaamheid, vrijzinnigheid en diversiteit zijn belangrijke kernwaarden.

De kernwaarden van het concept van de Idea Stores zijn: *Engage, Empower, Enrich*.

Zo worden de mensen in staat gesteld de eigen capaciteiten te benutten en te ontwikkelen om in economisch, sociaal en politiek opzicht actief mee gestalte te geven aan het eigen leven en dat van de gemeenschap waarvan men deel uitmaakt. De gebruikers zijn een doorsnee van de bevolking, jong en oud, autochtoon en allochtoon, vrouwen en mannen die het hele sociaaleconomische spectrum vertegenwoordigen.

DE REALISATIE VAN DE 7 SPEERPUNTEN

De bibliotheek wilde een maatschappelijke meerwaarde bieden en had daarvoor **zeven speerpunten** benoemd.

1. Bestrijding laaggeletterdheid en taalachterstand

Van de bevolking tussen 15 en 74 jaar is 15% laaggeletterd. Voor de doelgroep jeugd en volwassenen wordt laaggeletterdheid bestreden ter voorkoming van een tweedeling in de samenleving. Er zijn 16 Biebs op School (BoS) gerealiseerd plus een Taalpunt en Makkelijk Lezen Plein in Panningen. Hierdoor wordt de jeugd beter bereikt en is de taalvaardigheid toegenomen.

2. Informeren over en bevorderen van duurzaamheid en de “cradle to cradle” gedachte

Het doel is om de burgers te informeren en bewust te maken van duurzaamheid. Er is in samenwerking met Gloei Peel en Maas en de gemeente Peel en Maas een pop-up collectie aangeschaft en in de bibliotheken gepresenteerd. Het effect is nog moeilijk te meten gelet op de kleinschaligheid en de beperkingen van het Huis van de Gemeente. De klantenpanels zijn niet gerealiseerd door de bezuinigingen en het gebrek aan medewerkers.

3. Ondersteunen van starters, ZZP'ers, het MKB, studenten en werkzoekenden

Door de groei van het aantal startende ondernemers en ZZP'ers is er een groeiende vraag naar informatie over bedrijfsplannen e.d. De bibliotheek heeft ZZP'ers en startende ondernemers hierover geïnformeerd en hen ondersteund hen bij het opstarten en exploiteren van een bedrijf.

De bibliotheek heeft 3x per een Starterscafé georganiseerd in samenwerking met de partners Administratiekantoor A3 en HJC Arbo Adviesbureau. Er is een speciale collectie ZZP/MKB opgezet. Er zijn inloopochtenden voor werkzoekenden georganiseerd, een Cursus LinkedIn, een check van CV en sollicitatiebrieven.

Het effect is dat het gemiddeld aantal bezoekers van het Starterscafé 30 per keer is, het aantal bezoekers bij de maandelijkse inloopochtend voor werkzoekenden gemiddeld 35 personen is.

4. Het ondersteunen van de burger bij het streven naar zelfredzaamheid

De bibliotheek ondersteunt de burger, volwassenen en ouderen, bij zelfredzaamheid en bij de participatie in de maatschappij. Het doel is om sociale cohesie bevorderen en dat de burger zich beter kan redden in de samenleving. De bibliotheek is in het kader van het concept IdeaStore tevens gaan functioneren als een Volksuniversiteit. De bibliotheek heeft daarvoor de volgende cursussen en workshops georganiseerd (Word, Excel, DigiD, taalcursussen, gezonde voeding, mediawijsheid). Het effect is dat ongeveer 100 mensen een computercursus hebben gevolgd gevolgd. Ipad-café e.d. zijn door ongeveer 300 mensen gevolgd. Workshops werden door ruim 100 mensen bijgewoond.

5. Het bevorderen van lezen en het verspreiden van kennis

Goed kunnen lezen en over informatie kunnen beschikken zijn basisvaardigheden om goed te kunnen functioneren in de maatschappij. De bibliotheek heeft alle bewoners in het werkgebied ondersteund bij het meer gaan lezen en kennis vergaren. Ze heeft leesplezier bevordert en kennis verspreid en daarmee de zelfredzaamheid. Door het beschikbaar stellen van een actuele collectie boeken en andere materialen, het beschikbare stellen van werkplekken, het aanbieden van activiteiten rondom thema's als Boekenweek, Kinderboekenweek, Maand van de Geschiedenis enzovoort. Daarnaast faciliteren wij een tiental leesclubs (Nederlands, Duits, Engels, Geschiedenis) een Historisch Informatie Punt en een taalcursus Spaans. In Panningen verzorgen wij huiswerkbegeleiding. Het aantal uitleningen is gestegen van 475.645 in 2010 naar 538.491 in 2015, een groei van 13,21%.

6. Het ondersteunen van arbeidsmigranten

De bibliotheek heeft de integratie en het welzijn van met name Poolse arbeidsmigranten ondersteund. Dit mede vanuit een specifieke opdracht aan van de gemeente Peel en Maas. Ze heeft een Poolse collectie en taalcursussen aangeboden aan Poolse volwassenen om hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt te verbeteren. En taallessen Pools voor Poolse kinderen die op de nederlandse basischolen zitten. Er waren spreekuren voor vertalingen, het invullen van formulieren. Daarnaast spreekuren waar mensen geholpen worden bij conflicten met uitzendbureaus en huisjesmelkers. Een van de medewerkers is door het Ministerie van Sociale Zaken en

Werkgelegenheid opgeleid om mensenhandel te herkennen. Verder heeft de bibliotheek tentoonstellingen en lezingen georganiseerd om vooroordelen over arbeidsmigranten weg te nemen en de plaatselijke bevolking kennis te laten maken met de Poolse cultuur en geschiedenis. Het effect is dat ongeveer 200 Polen lid zijn van de bibliotheek. In Maasbree geven wij jaarlijks les aan vijftien arbeidsmigranten en tien kinderen. In Panningen staan nu twintig mensen ingeschreven voor een cursus. Wij merken dat de acceptatie van de Poolse migranten is toegenomen.

7. De conversie van bibliotheek naar “Idea Store”

In de afgelopen beleidsperiode is een omslag gemaakt van ‘traditionele’ bibliotheek naar een combinatie van bibliotheek, volksuniversiteit en ontmoetingscentrum. Voor de opstart hebben medewerkers en beleidsmedewerkers van de gemeente Peel en Maas hebben zich in diverse steden georiënteerd naar een andere manier om het bibliotheekwerk vorm te geven. Inmiddels functioneert de bibliotheek in het Huis van de Gemeente in Panningen als zodanig. Ook de bibliotheken in Reuver en Maasbree werken nu op deze manier. Het effect is dat de bibliotheken steeds meer een ontmoetingscentrum zijn geworden, een plek waar van alles te doen is en van alles door bewoners zelf wordt georganiseerd. Sociale en culturele aspecten komen in deze aanpak samen.

Bezuinigingen

In 2014 werd de Bibliotheek Maas en Peel geconfronteerd met forse bezuinigingen. In juli van dat jaar kondigde de provincie Limburg aan de subsidierelatie met de Bibliotheek Maas en Peel te beëindigen. In totaal ging het om een bedrag van € 250.000,-. Door deze, en een bezuiniging van de gemeente Beesel kwam de bibliotheek in zwaar weer.

Om te kunnen overleven heeft het bestuur een reorganisatieplan opgesteld en uitgevoerd. Een van de uitgangspunten was dat alle vestigingen behouden zouden blijven. Overal werd zelfservice ingevoerd waardoor eenvoudig administratief werk kon verdwijnen. De personele bezetting daalde van 17fte naar 10 fte. Een aantal taken, zoals boekhouding, salarisadministratie, automatisering en schoonmaakwerk werd uitbesteed. Ook werd gestopt met het Galaxy-systeem. Het eigen vermogen van Beesel werd negatief, dat van Peel en Maas was ongeveer nihil.

In de zomer van 2015 is de bibliotheek als eerste bibliotheek voor de derde keer gecertificeerd.

Kaders

In januari 2014 verscheen het rapport “Bibliotheek van de toekomst; knooppunt voor kennis, contact en cultuur”, het rapport van de Commissie Cohen. De in het rapport geschetste zaken zijn richtinggevend voor de verdere ontwikkeling van onze bibliotheek.

Verder werd in november 2014 de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen van kracht. Bij deze wet is de mate van verplichting en de samenhang van het stelsel geregeld en is de regiefunctie bij de Koninklijke Bibliotheek neergelegd.

Cijfers

Uit een onderzoek van Cubiss, Kerncijfers 2009-2013, kwam naar voren:

- a. De Bibliotheek Maas en Peel heeft verhoudingsgewijs het kleinste aantal mensuren
- b. Het grootste aantal vrijwilligers
- c. Het grootste aantal uitleningen per 1000 inwoners
- d. Het hoogste aantal uitleningen per lid en het aantal leden is bovengemiddeld

- e. Het deelnemerspercentage van de Bibliotheek Maas en Peel is overigens het hoogste van Limburg
- f. Wel heeft de bibliotheek de laagste subsidie per 1000 inwoners
- g. In tegenstelling tot de landelijke trend is het aantal uitleningen sinds 2010 nog jaarlijks toegenomen, ten opzichte van 2010 werd in 2015 11% meer uitgeleend.

De uitleencijfers, de ledentallen en de analyse daarvan zijn in de bijlage opgenomen.

De zorgpunten zijn: de scheefgroei in de verhouding betaalde krachten en vrijwilligers, de verhouding betaalde medewerkers en omvang van de uitvoering, de gemeentelijke bijdrage per inwoner in relatie tot de dienstverlening (mede op basis van kengetallen met vergelijkbare bibliotheken).

In deze periode steeg het aantal uitleningen, overigens geheel tegen de landelijke trend in, van 484.354 in 2011 naar 538.491, een groei van 11%. 27,37% van de bevolking stond ingeschreven als lid van de bibliotheek. Dit is ver boven het landelijke gemiddelde.

Hoofdstuk 2 Missie en visie; kernwaarden en kernfuncties

MISSIE

De missie van de bibliotheek is dat zij bijdraagt aan de kennis- en informatiesamenleving. Door het stimuleren, ondersteunen, faciliteren en toerusten van burgers om hieraan mee te kunnen doen en zelf bij te kunnen dragen aan de moderne kennissamenleving. En om in het verlengde hiervan een belangrijke sociaal-culturele functie te vervullen. Daarmee levert de bibliotheek een belangrijke bijdrage aan de inrichting van onze democratische samenleving waarin begrippen als het recht op informatie, respect en begrip voor elkaar centraal staan. Meer aandacht voor het opheffen van een steeds groter wordende kloof tussen mensen met meer of minder opleiding, werk en inkomen staat centraal. En aan de diversiteit van onze samenleving door speciale aandacht voor arbeidsmigranten

Ons manifest

Eene gelegenheid te scheppen waar iedereen kosteloos, zonder onderscheid te scheppen van godsdienst, staatkundige overtuiging, rang of stand, de middelen kan vinden voor verdere ontwikkeling en bekwaming en voor ontspanning.

Ruim een eeuw na de opening van de eerste openbare bibliotheken in Nederland is dit streven nog altijd actueel. Onze regio Oost-Brabant en Noord-Limburg behoort weliswaar tot de slimste ter wereld en we lopen voorop als het gaat om technologie, design en kennis. Maar op hetzelfde moment tellen onze gemeenten 10.000 digitaal ongeletterden en 8.400 mensen die niet goed kunnen lezen. De komst van vluchtelingen zal dit aantal doen oplopen.

Ooit is het verheffingsideaal uitgevonden om de onderklasse te verheffen. Nu worden deze groepen afgeschreven. Ook opkomst van het rechts-extremisme is te wijten aan het feit dat niemand het verheffingsideaal nog serieus wenst te nemen.

Arnon Grunberg

en vluchtelingen.

VISIE

Bibliotheken zijn de experts in het vinden, verbinden en overdragen van informatie en spelen als adviseur daarin een belangrijke rol. De bibliotheek verrast en inspireert mensen en daagt ze uit tot verbreding en reflectie in een wereld van personalisering en gefilterde informatie.

De basis van de bibliotheek van de toekomst is taalontwikkeling en geletterdheid (inclusief ICT-geletterdheid); de persoonlijke ontwikkeling door een Leven Lang Leren, via Social Learning waarbij mensen zowel kennis halen als kennis brengen. En mensen toegang hebben tot fysieke en digitale informatie als basisvaardigheid voor deelname aan de samenleving.

De bibliotheek is hierdoor een centrum voor zelfontwikkeling en een onmisbare schakel in de huidige

kennis- en informatiemaatschappij. Waarbij de bibliotheek mensen verbindt met informatie door integratie van de fysieke en virtuele wereld.

De bibliotheek staat niet op zichzelf maar opereert binnen de lokale maatschappelijke context. Ze is een dynamische ontmoetingsplek: een sociaal-culturele plaats van samenkomst waar iedereen welkom is en mensen in aanraking komen met andere culturen, leefwijzen en achtergronden. Een ontmoetingsplek zowel fysiek als digitaal, t.b.v. kennisontwikkeling in netwerk- en community verband, leren en creëren.

De bibliotheek is de HUB binnen de lokale gemeenschap die individuen en groepen informeert en met elkaar verbindt. Die connecties legt met de lokale gemeenschap en deze uitnodigt om zelf verbindingen te leggen en informatie toe te voegen.

De bibliotheek biedt een podium voor bewoners, maatschappelijke en culturele organisaties, dat aansluiting weet te vinden bij individuele behoeften en lokale aandachtsgebieden. De bibliotheek is dan bij uitstek de plaats waar bewonersparticipatie en co-creatie zich kunnen ontwikkelen: een kloppend hart binnen de gemeente en broedplaats voor nieuwe ideeën en bewonersinitiatieven.

De publieke Bibliotheek Maas en Peel zijn gebaseerd op de volgende kernwaarden:

- a. Toegankelijkheid: voor iedereen vanuit een zo laag mogelijke (financiële) drempel;
- b. Pluriformiteit: met een aanbod voor alle bevolkingsgroepen en het bevorderen dat zoveel mogelijk bevolkingsgroepen in aanraking komen met de denkbeelden van anderen, waarbij onze focus ligt op de jeugd, ouderen en minderheden;
- c. Authenticiteit: de bibliotheek heeft een eigen signatuur, is herkenbaar en is een aanvulling op andere voorzieningen binnen het maatschappelijk domein;
- d. Onafhankelijkheid: de bibliotheek is neutraal en niet commercieel en daardoor laagdrempelig voor alle bevolkingsgroepen. De dienstverlening staat los van politieke en economische belangen;
- e. Betrouwbaarheid: betrouwbare ondersteuning van burgers bij het vinden en beoordelen van kwalitatief goede en juiste informatiebronnen.

De bibliotheek sluit aan bij de kernwaarden van haar beide financiers en voegt daar een meerwaarde aan toe middels het realiseren van haar missie en visie. De kernwaarden van beide gemeenten zijn: vitale gemeenschap en zelfsturing, diversiteit en duurzaamheid, culturele verrijking en een leven lang leren.

DE VIJF KERNFUNCTIES

De bibliotheek realiseert haar missie, visie en kernwaarden door het uitvoeren van vijf kernfuncties, zoals die omschreven zijn in de bibliotheekwet en leidend zijn binnen de branche.

De bibliotheek heeft de vijf kernfuncties vertaald naar vier programmalijnen voor haar strategisch beleid: leesplezier bevorderen, digitale geletterdheid vergroten, kennis delen en talentontwikkeling stimuleren, meedoen door maatschappelijke betrokkenheid te vergroten.

Lokaal vertaald in maatwerk t.b.v. de inbedding in de lokale gemeenschap en de afstemming op lokale klant/doelgroepen en maatschappelijke vraagstukken.

De kernfuncties zijn als volgt omschreven:

- a. De basisbibliotheek als warenhuis van kennis en informatie

Met haar collectie als basis, biedt de bibliotheek mogelijkheden tot uitlenen en raadplegen van informatie en bemiddeling (persoonlijk en digitaal) tussen aanbieders en vragers van informatie. Hierbij kunnen overheidsinformatie (van, maar ook over de overheid) en informatiepunten op het gebied van bijvoorbeeld jeugd, opvoeding, zorg en gezondheid worden betrokken.

b. De basisbibliotheek als centrum voor ontwikkeling en educatie

De bibliotheek stelt projectcollecties samen (combinaties van leesboeken, informatieve boeken, liedjes gedichtjes en audiovisuele media rond een specifiek thema), biedt studiemogelijkheid voor scholieren, studenten en autodidacten met bijbehorende voorzieningen, ondersteunt het onderwijs, in de eerste plaats met de mediatheek, maar ook door lessen in informatievaardigheden. De bibliotheek stimuleert ook andere doelgroepen dan scholieren en studenten in het opdoen van informatievaardigheden.

c. De basisbibliotheek als inspiratiebron van lezen en literatuur

De bibliotheek biedt voor jeugd en jongeren van 0 tot 18 jaar een doorlopende leeslijn en een daarop aansluitende collectie. De collectie voor volwassenen sluit aan op het leesgedrag van de lokale bevolking (gedifferentieerd naar doelgroepen en behoeften), biedt een eenvoudige toegang tot de totale collectie van de Nederlandse openbare bibliotheken. Ook minder frequent gevraagde boeken die deel uitmaken van de literaire canon zijn in de collectie aanwezig. Literaire lezingen en voordrachten behoren tot de standaardactiviteiten op het gebied van leesbevordering.

d. De basisbibliotheek als encyclopedie van kunst en cultuur

De bibliotheek presenteert uitingen van en materialen over intellectuele en artistieke activiteiten. Historische of anderszins belangwekkende collecties worden bewaard en beschikbaar besteld. De bibliotheek sluit aan op de lokale en provinciale culturele tradities. Door samenwerking met andere culturele instellingen geeft de bibliotheek informatie over de achtergronden van museale presentaties en tentoonstellingen, over muziek en toneeluitvoeringen. De bibliotheek verbindt professionele en amateurkunst door lezingen, specifieke collecties bij kunstuitingen en door het bieden van gerichte dienstverlening, zoals programma-informatie en kaartverkoop.

e. De basisbibliotheek als podium voor ontmoeting en debat.

De bibliotheek is een neutrale, objectieve, onpartijdige ontmoetingsplaats, waar alle groepen in de samenleving elkaar kunnen ontmoeten. Zij biedt ruimte als vrijplaats voor lokale

initiatieven, voor debat over maatschappelijke thema's, voor voorlichting over complexe

thema's.

Operatie en innovatie

1. Leesplezier bevorderen
2. Digitale geletterdheid vergroten
3. Kennis delen en talentontwikkeling stimuleren
4. Meedoen

Hoofdstuk 3 Richtinggevende kaders beleidsperiode 2017-2020

1. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
2. Certificering door de bibliotheekbranche
3. Kaders gemeenten Beesel en Peel en Maas
4. Rapport 'Iedereen doet mee' – 2014

1. Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

De wet is ingegaan op 19 november 2014. De wet, heeft geen verplicht karakter heeft. Ze geeft aan dat een voor iedereen toegankelijke openbare bibliotheekvoorziening in elk geval de volgende functies die bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van het algemene publiek, dient te bieden;

- a. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
- b. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
- c. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met de literatuur
- d. Organiseren van ontmoeting en debat
- e. Laten kennismaken met kunst en cultuur.

De landelijke, provinciale en gemeentelijke overheden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen. De Koninklijke Bibliotheek is verantwoordelijk voor het aansturen van het netwerk door: afstemming en coördinatie, educatie, informatie en reflectie en vertegenwoordiging en promotie. Verder moet de Koninklijke Bibliotheek zorgen voor het in stand houden van de landelijke digitale bibliotheek en het verzorgen van een bibliotheekvoorziening van noodzakelijk omgezette werken voor personen met een handicap.

De wet geeft verder aan dat de jeugd tot achttien jaar in principe is vrijgesteld van contributie. Daarnaast wordt bij wet geregeld dat er een landelijk collectieplan dient te worden opgesteld en dat de bibliotheken verplicht zijn om gegevens te leveren voor de landelijke catalogus en voor het landelijk lenen. Alle bibliotheken nemen verplicht deel aan het landelijk interbibliotheecair leenverkeer waarbij de provincies verantwoordelijk zijn voor het transport.

2. Certificering door de bibliotheekbranche

De Stichting Certificering Openbare Bibliotheken is in het leven geroepen door de Vereniging van Openbare Bibliotheken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Doel is te komen tot een standaard waaraan alle bibliotheken dienen te voldoen.

De certificering vindt vierjaarlijks plaats. De Bibliotheek Maas en Peel is op 7 juli 2015 voor de derde maal gecertificeerd.

Op de auditdag treft het auditteam een goed functionerende bibliotheekvoorziening aan waarin alle kerntaken een plaats hebben. Het enthousiasme en de inzet van het team is indrukwekkend. Men wil graag professioneel werken, zich ontwikkelen en verbeteren.

Auditrapportage 3^e ronde Certificeringsnorm Openbare Bibliotheken

3. Kaders gemeenten

In het richtinggevend kader van de gemeente Beesel en de gemeente Peel en Maas voor de komende beleidsperiode (september 2015) hebben de gemeenten allereerst een visie gegeven op de status van de bibliotheek. De gemeenten geven aan dat de bibliotheek een netwerkorganisatie moet zijn die samen met de lokale partners en met de gemeenschap een interactief centrum, een HUB, dient te zijn dat individuen en groepen informeert en de gelegenheid biedt zich te verbinden rondom thema's en onderwerpen.

Daarnaast heeft de gemeente het partnerschap geformuleerd. Tevens worden de verschillende gemeentelijke processen vastgelegd. Het gaat hierbij om de politieke, bestuurlijke, ambtelijke en netwerkprocessen.

Gesteld wordt dat het gemeentelijke beleid wordt vastgesteld aan de hand van de gemeentelijke meerjarenbegrotingen en het gemeentelijk beleid, de vigerende wet- en regelgeving ten aanzien van de bibliotheek, het rapport 'Iedereen doet mee' (van Velzen), het rapport "Iedereen doet mee" en de input van diverse partnerbesprekingen.

Inhoudelijk, beleidsmatig gaan beide gemeenten uit van **financiering op basis van de vijf kernfuncties** van de bibliotheek zoals verwoord in rapport Cohen:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
 2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
 3. Bevorderen van lezen en het laten kennis maken met literatuur
 4. Kennis maken met kunst en cultuur
 5. Organiseren van ontmoeting en debat
-
- De bibliotheek overbruggt de kloof tussen informatie arm en informatie rijk. Biedt ondersteuning bij mediawijsheid en persoonlijke ontwikkeling
 - Biedt een vrije, laagdrempelige, onafhankelijke en betrouwbare toegang tot informatie. Belangrijke doelgroepen zijn ouderen, laaggeletterden en jeugdigen
 - Binnen de eerste 4 kernfuncties brengt de bibliotheek focus aan. Ontmoeting en debat is smeerolie en geen doel op zich van activiteiten
 - De bibliotheek vertaalt het concept IdeaStore naar gemeentelijk, gemeenschappelijk en lokaal maatwerk, passend binnen lokale netwerken en omgeving (ook huisvesting).
 - Denken vanuit bibliotheekfuncties en ketensamenwerking is van belang. Op basis hiervan worden de BoSsen doorontwikkeld. De relatie met het onderwijs wordt versterkt
 - Levendige gemeenschappen en burgerinitiatieven zijn belangrijk. De bibliotheek faciliteert deze initiatieven projectmatig (co creatie). Bevordert participatie van inwoners (digitalisering en ouderen, participatiewet, eenzaamheid)
 - De bibliotheek vergroot de kennis over lokaal en regionaal cultureel erfgoed, kunst en literatuur en de lokale / regionale tradities en verspreidt deze. Helpt bij de verduurzaming van het lokaal cultuuraanbod en cultuuronderwijs
 - De samenwerking met de verenigingen wordt versterkt en speelt een rol in het projectmatig werken
 - De bibliotheek zet in op de ketensamenwerking voor taal en laaggeletterdheid (van statushouders tot laaggeletterde autochtonen)
 - PER GEMEENTE WORDT MAATWERK GELEVERD. Dat betekent lokale prioriteiten en partners.

Een laatste punt van de gemeenten is dat er een gemeentelijke en een gemeenschappelijke basis moet worden vastgesteld en dat het onderscheid tussen de beide gemeenten dient te worden vastgesteld.

Door de gemeente Peel en Maas zijn er bovendien enkele specifieke taken benoemd:

- a. Bevordering van duurzaamheid en cradle-to-cradle
- b. Ondersteuning van arbeidsmigranten
- c. Het versterken van gemeenschapsfuncties bij de verschillende vestigingen

4. Kaders uit rapport 'Iedereen doet mee' – van Velzen

- Focus de strategie op Innovatie, Ondernemerschap en Partnerschap;
- Verbindt de beleidsuitgangspunten met de vijf landelijke kernfuncties;
- Bewonersparticipatie en co-creatie
in de participatie maatschappij willen bewoners mee invulling geven aan hun welzijnsvoorzieningen. De verbinding tussen mensen en dus de leefbaarheid neemt hierdoor toe. De bibliotheek is het kloppend hart van de gemeente en broedplaats voor nieuwe ideeën en bewonersinitiatieven. De ervaring leert dat burgers enthousiast zijn om mee te denken en mee invulling te geven aan een 'eigen plek voor ontmoeting en educatie' binnen de leefgemeenschap. Ditzelfde geldt ook voor de programmering van activiteiten.
- Talentontwikkeling
Amateurkunstenaars maken graag gebruik van de bibliotheek om er te leren schrijven, dichten, musiceren, hun werk te exposeren. De bibliotheek kan tal van 'deskundigen' een podium bieden om hun verhaal te doen.
- Samenwerken met partners
Meerwaarde om met partners samen te werken is gelegen in de kwaliteit van de dienstverlening. Versnippering wordt tegengegaan en de aanwezige expertise wordt volledig benut.
- Gemeentelijke partner
Dé informatiepartner worden voor de gemeente naar de burgers toe omdat de bibliotheek de expertise heeft op het gebied van informatie– één loket.
- Samenwerking met welzijns- en onderwijsinstellingen
Door het verzorgen van informatietaken voor anderen, dat is een aantrekkelijk aanbod. Samen lezingen en activiteiten organiseren en spreekuren beleggen. Verschillende expertises ontmoeten elkaar en versterken elkaar. Grenzen vervagen en er ontstaan nieuwe ketens van informatie of trajecten die in elkaars verlengde werken. Bijv. het traject: taalcursussen en sollicitatietrainingen in relatie tot een betere kans op de arbeidsmarkt en samenwerking met de dienst 'Werk en inkomen' / afstemming van taken en werkzaamheden.
- Presentatie van de bibliotheek
Presenteer je op plekken waar veel mensen komen die nu (nog) geen lid zijn van de bibliotheek. Ben op deze manier laagdrempelig. Doel is dat mensen de weg naar informatie en elkaar weten te vinden. Voor laaggeletterden is de bibliotheek hoogdrempelig omdat ze nog niet kunnen lezen en de bibliotheek vol boeken staat. Markten, wachtkamers, loketten en voedselbank.

HOOFDSTUK 4 Trends en ontwikkelingen, kansen en bedreigingen

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

In de maatschappij, en in het bijzonder in Noord- en Midden-Limburg, zien wij een aantal megatrends:

Maatschappelijk

Toenemende tweedelingen in de maatschappij: 'haves and have nots' ten aanzien van onderwijs, werk en inkomen. Maar ook t.a.v. leesvaardigheid en digitale geletterdheid. In ons werkgebied is 15% laaggeletterd. Door de snelle groei van technologie heeft een groeiend aantal mensen geen of te weinig toegang tot belangrijke informatie.

Laaggeletterdheid leidt tot verminderde gezondheid en welzijn, hogere werkloosheid, sociaal isolement. En ten aanzien van werk tot lagere productiviteit en verminderde veiligheid in bedrijven en instellingen.

Demografisch

De bevolking in Noord Limburg gaat in de komende jaren krimpen. De groep 65-plussers zal verder groeien. Daarnaast zal ook de etnische samenstelling van de bevolking gaan veranderen. Allereerst zal de groep arbeidsmigranten uit Midden Europa groeien. Daarnaast is er een instroom van vluchtelingen uit het Midden Oosten en Noord Afrika.

Lokale vertaling: De krimp trend zal zich doorzetten. Vooral de leefbaarheid in kleine kernen is onder druk komen te staan, winkels en voorzieningen verdwijnen. Tot nu toe zijn er geen scholen gesloten. Ook verenigingen krijgen hiermee te maken, het lukt vaak niet meer voldoende leden te werven om het voortbestaan te kunnen garanderen. Ook eenzaamheid is een factor die hiermee in verband staat. Het vraagstuk van de inburgering van vluchtelingen met een status zal toenemen.

Economisch:

Er is weer sprake van een economische groei. Of deze zich doorzet blijft vrij onzeker.

Overheidsbezuinigingen zorgen voor extra druk. Er vallen bij zowel bedrijven als overheidsinstellingen nog steeds ontslagen. De groep mensen die moeite heeft om rond te komen en op maatschappelijke ondersteuning is aangewezen groeit. Steeds meer mensen combineren arbeid en zorg wat zeker in de middelste leeftijdscategorieën de hoeveelheid vrije tijd onder druk zet. Kinderopvang wordt duurder. Daarnaast kiezen mensen er vaker voor een huishouding alleen te voeren.

Kennis wordt een steeds belangrijker productie middel. Laaggeletterdheid kost de Nederlandse samenleving jaarlijks 500 miljoen euro.

Lokale vertaling: De werkgelegenheid groeit, vooral in de logistieke sector. Hier kunnen vluchtelingen en arbeidsmigranten instromen mits zij de Nederlandse taal voldoende machtig zijn.

Sociaal-cultureel

Op sociaal cultureel gebied is te verwachten dat de toename van het opleidingsniveau doorzet, maar niet meer in hetzelfde tempo als in de afgelopen eeuw. De stimulering van 'een leven lang leren' door de Nederlandse overheid en de Europese Unie houdt verder in dat mensen na het afronden van hun formele opleiding vaker cursussen en opleidingen zullen volgen. Competenties als samenwerken, creativiteit, communiceren, probleemoplossend vermogen, kritisch denken en sociale en culturele vaardigheden worden steeds belangrijker.

Tweedeling

De combinatie van een zich terugtrekkende overheid en het toenemende belang van nieuwe competenties, leidt tot een steeds grotere tweedeling in de samenleving. Waarbij een steeds grotere "onderklasse" ontstaat die moeite heeft de touwtjes aan elkaar te knopen en de nieuwe ontwikkelingen te volgen.

Individualisering en gemeenschapsontwikkeling

De houding ten opzichte van lidmaatschap van verenigingen en organisaties verandert door de individualisering en informalisering. Verbanden worden meer tijdelijk en veranderlijker. Dit uit zich ook in een andere houding ten opzichte van vrijwilligerswerk. Er zijn tekenen dat het vrijwilligerswerk terugloopt, maar ook dat het een andere, meer tijdelijke en projectmatige vorm aanneemt. Daar staat tegenover dat het belang van netwerken toeneemt. Er is steeds meer sprake van gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing.

Trends binnen de bibliotheekbranche

Bron: de bibliotheek van de toekomst - Job Cohen

- De komende jaren verschuift de wijze waarop de bibliotheek haar opdracht vervult, er is sprake van een omslag van collectie naar connectie. Naarmate informatie in toenemende mate elders en gemakkelijk te vinden is, neemt voor de bibliotheek de noodzaak af om een uitgebreide (informatieve) collectie beschikbaar te stellen;
- Ondanks het groeiende belang van lezen zijn er ontwikkelingen waar te nemen die duiden op een afbrokkeling van de leescultuur. Mensen besteden minder tijd aan het lezen van boeken en hebben scholieren, anders dan in de ons omringende landen, een negatieve houding tegenover lezen;
- De verdergaande digitalisering en de groeiende hoeveelheid informatie die via het web wordt aangeboden, maakt van ICT-geletterdheid een basisvaardigheid. Naast de beschikking over "knoppenkunde", gaat het om vaardigheden als het vinden, beoordelen, duiden en gebruiken van informatiebronnen.
- Er is nog steeds sprake van een grote laaggeletterdheid. Uit onderzoek is gebleken dat 15% van de bevolking tussen 15 en 65 jaar laaggeletterd is. Dit geldt overigens ook nog steeds voor alle vijftienjarigen. Juist voor de groep laaggeletterden is het vaak moeilijk om een baan te vinden.

KANSEN EN BEDREIGINGEN

Uit de maatschappelijke en bibliotheektechnische trends concluderen wij een aantal kansen en bedreigingen.

Kansen

Uit 'Iedereen doet mee' (Rapport "Van Velzen")

- De bibliotheek is onmisbaar voor de totstandkoming van twee maatschappelijke mijlpalen:
 1. de invoering van de participatiemaatschappij
 2. De realisatie van de gedigitaliseerde samenleving
- De bibliotheek is een neutrale, objectieve, onpartijdige en niet verplichtende ontmoetingsplaats met een laagdrempelig karakter;
- De bibliotheek is meestal de meest bezochte culturele instelling en heeft daardoor het grootste bereik onder de burgers. Gemiddeld 60% van de bewoners bezoekt de bibliotheek terwijl 30% daarvan lid is. Om die reden is de bibliotheek bij uitstek geschikt om als de 'sociale' ontmoetingsplek in de gemeenschap te functioneren
- De bibliotheek van de toekomst brengt als plek waar alle informatie wordt gedeeld nieuwe energie en creativiteit onder mensen. Gekoppeld aan discussie en debat is het tevens de plek waar mensen hun lokale identiteit bevorderen en vernieuwing binnen de samenleving van onderop tot stand kan komen

- Beheersing van de taal en mediavaardig zijn, zijn een must om in de nieuwe samenleving daadwerkelijk actief te kunnen participeren. De doelstelling voor de bibliotheek als centrum voor zelfontwikkeling: een Leven lang leren' staat hoog in het vaandel.
- Steeds meer gemeenten zien de bibliotheek als hun informatiepartner naar de burgers toe en integreren alle loketten die met informatie te maken hebben op één punt. Vaak is dat de bibliotheek omdat daar de expertise op hert gebied van informatie ligt, maar ook omdat het de plek is waar de meeste burgers komen.
- Informatieoverdracht is het domein van de bibliotheek. Via de bibliotheek kan 'verbinding' tussen gemeentelijke informatie en burgers daarom goed worden gerealiseerd. (vV3)
- De bibliotheek is een onmisbare schakel in de huidige kennis- en informatiemaatschappij. Bibliotheacarissen zijn experts in het vinden en verbinden van informatie en informatie overdracht
- De bibliotheken kunnen als podium voor ontmoeting en debat aanzetten tot kennisdeling en onderlinge communicatie;
- 60 % van de burgers bezoekt de bibliotheek. Bestuurders van gemeenten kunnen via de bibliotheek gemakkelijk in contact komen met burgers door het organiseren van inspraakavonden, discussies en debatten in de bibliotheek.
- De bibliotheek is in veel dorpen de laatste openbare voorziening, de laatste plek waar men ook daadwerkelijk door een mens wordt geholpen.
- De bibliotheek biedt een aantal faciliteiten waarover men verder elders niet kan beschikken.

Bedreigingen

- De bibliotheken hebben in toenemende mate te maken met concurrentie van on-line diensten
- Snelle ontwikkelingen van ICT vormen een mogelijke bedreiging
- Digitale alternatieven verdringen boeken, cd's en dvd's
- Ontgroening van het werkgebied. De doelgroep jeugd wordt steeds kleiner.

5 STRATEGISCHE KEUZES 2017-2020

Vandaag hebben wij mensen nodig die ons kunnen helpen om complexiteit te begrijpen. Wij hebben kritische denkers nodig; mensen die alternatieven zien en die belang hechten aan verschillende invalshoeken.

Wij hebben mensen nodig die hun bronnen op waarde te weten schatten en vragen naar de betekenis ervan. Wij hebben goed gestelde vragen harder nodig dan simpele antwoorden, omdat de antwoorden niet meer simpel zijn.

Bibliothecarissen creëren plaatsen waar mensen toegang hebben tot bestaande kennis en feiten. Maar, nog veel belangrijker: zij creëren omgevingen waar mensen worden gestimuleerd om vragen te stellen en om antwoorden ter discussie te stellen; plaatsen waar mensen worden uitgenodigd om naar alternatieven te zoeken en te begrijpen, naar antwoorden te zoeken die leiden tot nieuwe vragen en tot frissen ideeën.

Wij hebben mensen en plaatsen nodig waar wij kunnen leren en die ons inspireren. Onze wereld heeft bibliotheken en bibliothecarissen meer dan ooit nodig!

Laurie Putnam

ONZE AMBITIES

Wij beloven dat je niet alleen staat in jouw ontwikkeling, in het ontdekken en ontwikkelen van jouw talent. De Bibliotheek Maas en Peel biedt je toegang tot mensen, middelen en een netwerk waardoor ontwikkelkansen voor iedereen bereikbaar en beschikbaar zijn. Zodat je als inwoner van Beesel en van Peel en Maas zelf aan het roer kan staan en volop mee kan doen in de maatschappij.

Concreet betekent dit dat wij in 2020 tevreden terugkijken als wij, samen met onze ketenpartners, een forse en zichtbare bijdrage hebben geleverd aan het feit dat de laaggeletterdheid fors is afgenomen, er nauwelijks nog kinderen naar de middelbare school gaan met een taalachterstand en dat het aantal digitaal geletterden fors is toegenomen.

Stevige ambities waarvan wij ons realiseren dat we die alleen in samenwerking met de belangrijkste ketenpartners in ons werkgebied kunnen waarmaken. Wij nemen hierin graag het voortouw.

De basis van de bibliotheek van de toekomst is taalontwikkeling en geletterdheid, inclusief digitale geletterdheid, de persoonlijke ontwikkeling door een Leven Lang Leren (ook door social learning, waarbij mensen zowel kennis halen als kennis brengen.) En toegang hebben tot fysieke en digitale informatie als basisvaardigheid voor de deelname aan de samenleving.

De strategische keuzes worden gemaakt vanuit de volgende vertrekpunten:

- missie en visie, kernwaarden en kernfuncties, kansen en bedreigingen

- branchegerichte markt-, klant- en partnergegevens met een lokale vertaling

- de richtinggevende kaders van de gemeenten, het aangeleverde kader voor de gemeenschappelijke basis

- de bedreigingen en kansen zien we

de beschikbare/benodigde bedrijfsmiddelen als huisvesting, personeel en financiële middelen

Waar kiezen wij voor

We gaan werken met een programmatische aanpak via vier sporen, onze strategische doelen. De programmalijnen stellen kaders voor wat we gaan doen: onze kernactiviteiten. En ze geven richting aan wat we willen bereiken: de prestaties waar we voor gaan en waar we op kunnen worden afgerekend. We kiezen bewust voor een open programmastructuur. We claimen deze domeinen niet en realiseren ons dat we in samenwerking veel verder komen, maar we nemen wel graag het voortouw.

Vier programmalijnen

-1 Leesplezier bevorderen

-2 Digitale geletterdheid vergroten

-3 Kennis delen en taalontwikkeling stimuleren

-4 Meedoen (door maatschappelijke betrokkenheid te vergroten)

De vier programmalijnen werken we uit in onze dagelijkse werkzaamheden. We noemen dat de Operatie. Ook werken we aan onze toekomst, dat scharen we onder innovatie. En tenslotte durven we ook te Dromen, hoe zou het zijn als... Daarvoor moeten we nog middelen zien te verwerven. In de praktijk lopen deze werkzaamheden door elkaar heen en proberen we vernieuwing tot een tweede natuur te ontwikkelen. Om focus en overzicht te behouden (wat doen we nu, wat voegen we daar binnenkort graag aan toe en wat onderzoeken we) splitsen we deze drie stromen op papier en willen we deze in de toekomst ook budgettair splitsen.

Om middelen vrij te maken voor de gewenste innovatieve activiteiten zal het budget voor de collectie worden ingekrompen. Daarnaast zal worden gekeken hoe menskracht kan worden vrijgemaakt door te snijden in de openingstijden, daar waar het mogelijk is. Ook gaan we een aantal activiteiten die we nu zelf uitvoeren overdragen aan de participanten en blijven wij alleen nog faciliteren. Voorbeelden zijn de Inloopochtenden voor werkzoekenden, 'The English Bookclub', de Duitse leesclub, t Muuske, de checks van CV's en sollicitatiebrieven, de breiclub, huiswerkbegeleiding en de haakclub. Andere activiteiten zoals het Repair Café, de computerlessen in Maasbree en hebben we nooit zelf gedaan maar uitsluitend gefaciliteerd.

-1 Leesplezier bevorderen

Operatie

Lezen is een vaardigheid die onderhoud vergt. Door bij onze collectie vooral in te zetten op leesplezier stimuleren we dat mensen blijven lezen. Dat doen we door boeken die populair en actueel zijn aan te schaffen. Jaarlijks vervangen 12,5% van onze collectie. Actuele nieuwe toptitels zijn binnen een week vaak al in de bibliotheek aanwezig. Verder wordt gelet op een juiste balans tussen fictie en non-fictie met een zekere nadruk op leesplezier. Overigens wordt er tot en met het HBO-niveau gecollectieerd.

Wat we vooral willen bereiken is dat we klanten steeds weer kunnen verleiden iets te lenen, te lezen en lid te blijven. De medewerkers dragen bij aan een prettige, gastvrije bibliotheek en kunnen goed individueel advies geven aan lezers die daar behoefte aan hebben. De medewerkers zijn

verantwoordelijk voor het aantrekkelijk presenteren van de collectie. Dat is mogelijk doordat de handelingen rond het lenen van boeken zijn gericht op zelfredzaamheid en zelfbediening.

Naast boeken bestaat de collectie nog uit e-books via het landelijk platform, dvd's, luisterboeken en kranten en tijdschriften, zowel op papier als digitaal.

Niet alleen een aantrekkelijke collectie boeken draagt bij aan leesplezier. Ook deelname aan landelijke evenementen zoals de Boekenweek, Kinderboekenweek, Nederland leest, Maand van de geschiedenis, de Nationale voorleesdagen enzovoort helpen mee om het plezier van lezen steeds weer onder aandacht te brengen en een bezoek aan de bibliotheek verrassend en bruisend te maken. Voor de kinderen van 0 tot 13 jaar is een doorlopende leeslijn ontwikkeld die vanuit de BoSsen wordt uitgevoerd.

Ook voorlezen is heel belangrijk voor de taalontwikkeling van jonge kinderen. Daarom wordt hieraan op verschillende momenten veel aandacht besteed. Overigens stimuleert de bibliotheek ook het voorlezen aan ouderen.

Innovatie

In ons werkgebied zijn zo'n 8000 laaggeletterden tussen de 15-65 jaar. Boven de 65 jaar komen daar nog eens honderden mensen bij. Wij zetten ons, samen met onze ketenpartners, actief en stevig in om dit verborgen leed en onbenut potentieel aan het licht te brengen en tegen te gaan. Onze focus is hierbij gericht op het voorkomen van een taalachterstand tijdens de VVE leeftijd (0-4 jaar): het jonge kind. Hier zetten wij Boekstart in. Daarnaast richten wij ons op de ouders jonger dan 45 jaar. En we focussen op de werkende laaggeletterden. Van de groep laaggeletterden werkt namelijk een groot deel (60%) en heeft een groot deel een LBO/MBO opleiding. Hiervoor zetten wij o.a. het Taalpunt in. Wij werken hierin nauw samen met de gemeenten Beesel en Peel en Maas, Vorkmeer, Synthese, het UWV enzovoort.

Innovatie: we dromen van

Op het gebied van het leesplezier en de taalontwikkeling dromen wij ervan om aan ouders van kinderen tot 13 jaar rechtstreeks producten en diensten aan te bieden. We denken dan aan de Voorleesexpress, activiteiten bij de BoSsen uitbreiden, Boekstart in de kinderopvang uitrollen, meer Makkelijk Lezen Pleinen (taalpunt voor kinderen) en het uitgeven van eigen boeken (door de kinderen geschreven)

En we dromen van een regionaal en wijdvertakt netwerk van Taalpunten en Taalhuizen waar vraag en aanbod op het gebied van taal en lezen bij elkaar wordt gebracht. Waar inwoners, bedrijven en instellingen terecht kunnen. Verder dromen we ervan dat we alle leerlingen van onze beide middelbare scholen bereiken en hen een doorlopende leeslijn en een doorlopende mediawijsheidslijn kunnen aanbieden.

We meten ons succes in de operatie door ieder jaar:

- 500.000 boeken en 6.000 e-books uit te lenen
- vier mediacoaches in te zetten
- 1000 kinderen voor te lezen
- 10 leesclubs te helpen
- viermaal per jaar een grote leesbevorderingsactiviteit te organiseren

- een schrijfwedstrijd uit te roepen

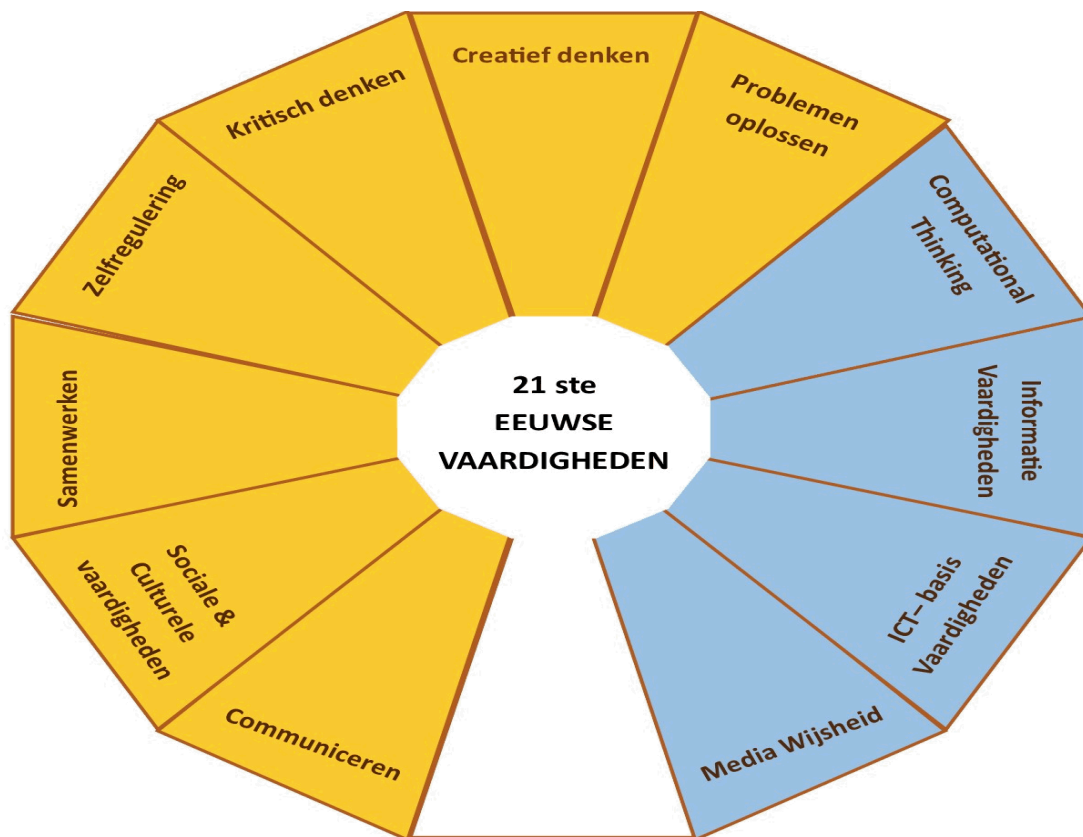
-2 Digitale geletterdheid vergroten

Operatie

In een tijd waar goede digitale vaardigheden steeds belangrijker worden, neemt de bibliotheek haar verantwoordelijkheid op dat gebied. Wij bieden programma's en hulp voor alle leeftijden, van peuter tot hoogbejaard.

Digitale geletterdheid gaat over veilig omgaan met ICT en het vermogen om effectief informatie te zoeken, selecteren, beoordelen en delen met digitale media. Wij werken aan het ontwikkelen van de 21ste eeuwse vaardigheden zoals communiceren, samenwerken, sociale en culturele vaardigheden, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken, probleem oplossen, computational thinking, informatie vaardigheden, ICT-basisvaardigheden en mediawijsheid.

De bibliotheek is op tal van deze terreinen actief met workshops, cursussen enzovoort. Ook hierbij wordt weer nauw samengewerkt met externe partners.

Innovatie: we geven een impuls

Niets verandert zo snel als de digitale wereld. Daarom maken we doorlopend werk van het ontwikkelen van nieuwe diensten en we durven ook afscheid te nemen van 'wat niet meer werkt'.

De overheid en de Belastingdienst gaan digitaal: wij worden als deel van het landelijke bibliotheek-netwerk gefaciliteerd om burgers te helpen om te gaan met de digitale overheid. Wij zien het als

onze taak om brede hulp en voorlichting te bieden aan de inwoners als het gaat om digitale diensten van rijks- en gemeentelijke overheid. De Belastingdienst neemt hier zijn (financiële) verantwoordelijkheid. Daarnaast zijn wij regionaal (Noord-Limburg) betrokken bij een pilot met het UWV.

Innovatie: we dromen van

Verder zouden wij graag aan ouders van kinderen tot 13 jaar rechtstreeks producten en diensten willen aanbieden op het gebied van het bevorderen van digitale geletterdheid. Hierbij denken wij onder andere aan workshops mediawijsheid. En ook voor senioren en kinderen op het Voorgezet Onderwijs zouden wij graag in hun directe nabijheid eigentijdse producten willen aanbieden in de vorm van workshops, huiswerkbegeleiding enzovoort. Uiteraard zoeken wij allereerst de samenwerking met de lokale initiatieven.

Wij meten ons succes in de operatie door ieder jaar

- Minstens 350 mensen te helpen met digitale vaardigheden
- Speciale activiteiten te organiseren voor jonge ouders
- Workshops en trainingen te organiseren met een bereik van 1000 deelnemers
- Aanbieden van een doorlopende mediawijsheidslijn met een bereik van jaarlijks 3000 leerlingen

-3 Kennis delen en taalontwikkeling stimuleren

Operatie

Kennis delen is van oudsher een van de taken van de bibliotheek. In het verleden werd dat vooral ingevuld door het beschikbaar stellen van kennis in boeken en naslagwerken. Dat doen we nog steeds. Dat varieert van toegang tot wetenschappelijke literatuur, voor de hoogbegaafde autodidact tot het uitwisselen van ervaringen met anderen, voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die deelnemen aan een Walk&Talk bijeenkomst. Ook via onze kranten en tijdschriften en het landelijk aanbod van databanken dat via de website toegankelijk is. Titels die wij niet zelf hebben worden aangevraagd bij andere openbare bibliotheken of universiteiten, kennisinstituten enzovoort. Van oudsher is de samenhang binnen de bibliotheekbranche goed geregeld.

We organiseren en faciliteren lezingen, workshops, debatten, inloopspreekuren en presentaties. Met het bijeenbrengen van de literatuurlijfhebbers en plaatselijke auteurs willen wij een bijdrage leveren aan het culturele klimaat in onze gemeenten. En als bibliotheek organiseren wij zowel voor kinderen als volwassenen schrijfworkshops en poëzieworkshops.

En ook buiten onze eigen organisatie vinden wij kennisdeling en persoonlijke ontwikkeling van groot belang en daarom reserveren wij 4% van ons budget voor de ontwikkeling van onze medewerkers.

Innovatie: we geven een impuls

We delen onze kennis ook met onze partners, bijvoorbeeld met het onderwijs. In het verlengde van de BoSsen is er ook behoefte aan kennis op het gebied van collectie en materialen. Zo kunnen wij onze diensten aan het onderwijs uitbreiden. Daarnaast proberen we ook met andere partners te komen tot nieuwe concepten, zoals de doorlopende leerlijn voor het VMBO-onderwijs. Zo hebben wij bijvoorbeeld een Engelse boekenclub voor middelbare scholieren. In onze gemeenten zijn tal van organisaties actief. Wij zoeken samenwerking om onze klanten beter te kunnen helpen. Er is contact met de bibliotheek van het Bouwens van de Boyecollege. Het zou mooi zijn als wij tot een echt netwerk zouden kunnen komen.

Innovatie: we dromen van

Wij zien het belang van duurzame inzetbaarheid van mensen in bedrijven en kennis en vaardigheden voor deelname aan de maatschappij van alle burgers. De persoonlijke ontwikkeling is een belangrijk doel. Ook in de toekomst zullen mensen moeten blijven leren en zich moeten blijven ontwikkelen. Als bibliotheek willen wij een steeds bredere rol vervullen in een leven lang leren. Wij zien onze rol vooral in het informeel leren. Wij willen de plek zijn waar mensen met een leervraag of taalvraag als eerste naar toe gaan. Zowel in de vestigingen als digitaal. Wij zijn een betrouwbare gids naar andere partijen. Wij verwijzen en wij willen mensen bij elkaar brengen.

Wij meten ons succes in de operatie door ieder jaar:

- 1.000 (inter)nationale kranten en tijdschriften beschikbaar (fysiek en online) te stellen
- Organiseren van 5 debatbijeenkomsten rond actuele maatschappelijke thema's
- Programmeren van 40 lezingen, informatiebijeenkomsten en workshops

-4 Meedoen (door maatschappelijke betrokkenheid te vergroten)

Operatie

De bibliotheek biedt aan iedereen de mogelijkheid om aan de eigen ontwikkeling te werken. Ook in ons vrijwilligersbeleid vinden wij talentontwikkeling essentieel. Wij zoeken niet alleen mensen om te helpen in de bibliotheek, maar willen ook onze vrijwilligers helpen met een betere positie om werk te vinden, met het leren van Nederlands of om uit een sociaal isolement te raken. Wij kiezen daarbij nadrukkelijk ook voor mensen met een 'rugzakje'.

In totaal werken wij nu jaarlijks met zo'n 120 vrijwilligers en zo'n 15 stagiaires. Wij maken graag gebruik van de kennis en kunde van leerlingen van bijvoorbeeld de Gilde Opleidingen.

Zoals we al in onze missie schrijven, spannen wij ons extra voor mensen die (digitaal) laaggeletterd zijn. Bij actuele maatschappelijke zaken neemt de bibliotheek haar rol en verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld rondom de grote vluchtelingenstroom. Wij bieden hulp aan vluchtelingen om zich sneller in onze gemeenschappen thuis te voelen, bijvoorbeeld door middel van stages en taallessen. We hebben ook aandacht voor ouderen voor wie een bezoek aan de bibliotheek niet gemakkelijk te realiseren is. Er is een Boek-aan-Huis dienst en we leveren al nieuwe diensten omdat vergrijzing en vereenzaming belangrijke maatschappelijke thema's zijn de komende jaren. Hierbij kan worden gedacht aan het faciliteren van het Repair Café en de Breiclub.

Innovatie; we geven een impuls

Een bibliotheek is een belangrijke pijler in het vestigingsklimaat. Mensen zien de bibliotheek als een waardevrije en veilige plek, waar iedereen welkom is zonder enige verplichting. In veel "buitenlanden" heeft men veel minder vertrouwen in de overheid en vervult een bibliotheek een informerende en verbindende rol. Wij bieden mensen uit andere landen programma's aan rondom taal, leesplezier en digitale geletterdheid. Kortom, wij geven een impuls om de bibliotheek, samen met gespecialiseerde partners uit te breiden tot een centrum voor ontmoeting en debat.

Innovatie: we dromen van

Wij dromen van de versterking van de maatschappelijke functie van de bibliotheek. Door een debat- en ontmoetingscentrum te zijn. Wij willen de discussies rondom thema's als burgerschap, vrijheid van meningsuiting, privacy enzovoort faciliteren. Hier staan gemeentelijke of regionale onderwerpen

en algemene ontwikkelingen in politiek, rechtspraak, wetenschap en de maatschappij in brede zin op de agenda. De bibliotheek faciliteert de maatschappelijke discussie tussen bevolkingsgroepen en belanghebbenden, stimuleert betrokkenheid van burgers en vervult een netwerkfunctie. Daarnaast draagt ze als debatcentrum bij aan een divers cultuuraanbod.

Wij dromen van een rol voor de bibliotheek in een brede laagdrempelige voorlichting rond gezondheidsthema's als autisme, dementie, voeding, voorbereiding op een gezonde zwangerschap, samen met partners als de GGD/GGZ, huisartsen en het consultatiebureau.

Integrale projecten die alle vier functies betreffen, zoals projecten met partners voor vluchtelingen. Hierbij horen taallessen, inburgering en ontmoeting met burgers.

Gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing, faciliteren en het bieden van ruimte. We participeren in het netwerk.

Meedoen (door maatschappelijke betrokkenheid te vergroten)

We meten ons succes in de operatie door jaarlijks

- Te werken met 125 vrijwilligers en 15 stagiaires
- 2 leerwerkplekken aan te bieden
- 20 activiteiten voor ouderen aan te bieden

HOE gaan we dit realiseren

Voor 57.000 inwoners van Beesel en van Peel en Maas

Wij werken voor de bevolking van onze beide gemeenten. Ons streven is om voor alle 57.000 inwoners relevant te zijn. Wel zullen er keuzes gemaakt moeten worden. We kunnen niet alles zijn voor iedereen. We zullen ons daarom vooral focussen op jeugd en ouderen en op mensen die op een of andere manier niet goed mee kunnen doen in de samenleving. Ons streven is door maximalisering van ons publieksbereik en kwalitatief goede en relevante activiteiten voor zoveel mogelijk mensen een zo groot mogelijke impact te hebben.

Onze doelgroep is breed en ons budget voor marketing en communicatie, alsmede de nodige menskracht, is beperkt. Om een zo groot mogelijk rendement op onze marketing-communicatie investeringen te genereren, kiezen we er voor de inspanningen direct te koppelen aan specifieke activiteiten en de doelgroepen waar die activiteiten zich op richten. Dus niet generiek maar specifiek. We maken daarbij maximaal gebruik van social media, de communicatiekanalen van onze partners, de community van leden alsmede de bezoekers van onze vestigingen. In Peel en Maas wordt nauw samengewerkt met het evenementenbureau van de gemeente.

Met heel veel samenwerkingspartners

Wij zijn er ons van bewust dat we onze doelen niet alleen kunnen bereiken. We zijn onderdeel van een netwerk en zien de meerwaarde van het samenwerken met anderen die onze uitdagingen en ambities delen. Als wij goed samenwerken levert dat een toegevoegde waarde! We werken daarbij vanuit twee principes:

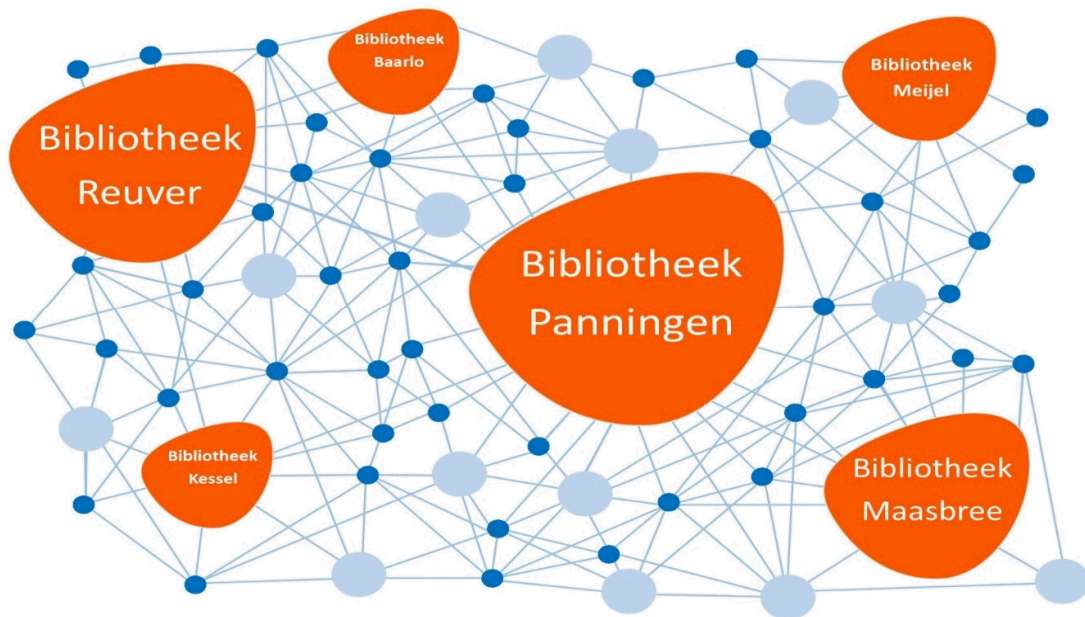
Opgaven verbinden (de verkokering te lijf)

‘Opgaven verbinden’ gaat over grensoverschrijdende coalities. Een coalitie die belangen verbindt kan een reeks losse opgaven bijeen brengen en in een ‘familie van opgaven’ en misschien nog wel belangrijker ‘een familie van gepassioneerde mensen en organisaties’ die werk willen maken van het SAMEN oplossen van onze kernopgaven. We maken samen werk van de best denkbare oplossingen. De Bibliotheek Maas en Peel kiest daarbij positie als de verbindende schakel in de domeinen lezen en digitale geletterdheid, bijvoorbeeld bij de taallessen voor vluchtelingen. De taken die we daarmee voor onszelf zien zijn: agendering van belangrijke maatschappelijke opgaven zoals inburgering van vluchtelingen, gemeenschapsontwikkeling door zelfsturing en het ontwikkelen en uitvoeren van resultaatgerichte projecten en activiteiten.

Lerend ontwikkelen (nieuwsgierigheid loont)

Eén ding weten we zeker: we weten niet hoe de wereld van morgen eruitziet. Maar we zijn wel heel nieuwsgierig naar die wereld en we willen met onze omgeving samen op zoek naar het Noord-Limburg van morgen en het belang van taalvaardigheid en digitale geletterdheid ontdekken en ontwikkelen. We denken groot, nemen kleine stappen en bewegen snel. We durven daarbij fouten te maken en buiten de gebaande paden te treden.

We zijn aanwezig tot in de haarvaten.

Het aantal partners groeit!

Koninklijke Bibliotheek, Vereniging voor Openbare Bibliotheken, Vereniging van Limburgse Bibliotheken, Bibliocenter, Bibliorura, Cubiss, Vorkmeer, Synthese, Hoera, scholen voor primair onderwijs, Gloei Peel en Maas, Vluchtelingenwerk, Stichting Lezen en Schrijven, Stichting welkom op weg, Bureau Educatie, Bouwens van de Boyecollege, BC Broekhin, peuterspeelzalen, KBO Maasbree, De Borcht, Dorpsdagopvang voor Ouderen, winkeliersverenigingen, historische vereniging De Berckt, Stichting Repair Café, Senia Leesclubs, boekhandels, de gemeente Beesel en de gemeente Peel en Maas, het UWV, de Belastingdienst, Daelzicht, Proteion, Hoera, Administratiekantoor A3, HJC Arbo Adviesbureau enzovoort.

Afronding reorganisatie

Allereerst zal de bibliotheek de reorganisatie, die is ingezet in 2014, moeten afronden. Dat betekent dat de fusie tussen de drie stichtingen moet worden doorgevoerd. Van belang is hierbij ook dat de huidige financiële administraties in elkaar kunnen worden geschoven. Hierdoor dalen de kosten en kan efficiënter worden gewerkt. Er zullen nieuwe leden voor de Raad van Bestuur worden geworven. Er wordt gestreefd naar een Raad van vijf leden (nu twee).

**Met zeventien
150 vrijwilligers**

medewerkers en bijna

Change will not come if we wait for some other person or some other time. We are the ones we've been waiting for. We are the change that we seek.'

Barack Obama

Het team van de Bibliotheek Maas en Peel bestaat uit zeventien medewerkers die in de zes vestigingen werken. Gepassioneerde professionals die samen met bijna 150 vrijwilligers vormen

geven aan de Bibliotheek Maas en Peel. Ook zijn er ZZZ-ers voor onder andere het geven van taallessen, voor huiswerkbegeleiding en het geven van trainingen op het digitale terrein.

We werken vanuit een platte organisatiestructuur waar de persoonlijke ontwikkeling belangrijk is, en waar de vrijheid groot is, evenals de verantwoordelijkheid. Mensen worden uitgedaagd het experiment aan te gaan en hun talenten te ontwikkelen. Denk buiten de bestaande conventies. Dienstbaarheid aan onze gasten, de gemeenschap, staat bovenaan ons prioriteitenlijstje. Daar hechten we enorm aan.

De gemiddelde leeftijd van de medewerkers ligt op 57 jaar. Dit vinden we eigenlijk te hoog. Een instroom van jonge medewerkers zou uiteraard goed zijn voor de organisatie. Er zou dan meer verbinding met de jeugd ontstaan, er zouden nieuwe ideeën kunnen worden ontwikkeld. Pas rond 2020 zullen de eerste medewerkers met pensioen gaan en kan het personeelsbestand verjongen. Totdat het zover is zullen we de mensen fit moeten houden door opleidingen.

Doordat het takenpakket van de bibliotheek verandert, worden van de medewerkers ook andere vaardigheden verwacht. Mensen zullen voortdurend open moeten staan voor scholing, om andere vaardigheden aan te leren, om met nieuwe ideeën aan het werk te gaan, om in gesprek te gaan met de burger. Natuurlijk geldt ook voor de bibliotheekmedewerkers: "een leven lang leren". De bibliotheek streeft er naar het beste uit de mensen te halen en om mensen uit te dagen een goede bijdrage aan de samenleving te geven. De tijd dat men uren doorbracht achter een balie is allang voorbij. De medewerkers organiseren activiteiten of geven zelf trainingen.

Huisvesting en locaties

Indachtig het Idea Store concept, streeft de bibliotheek er naar om zoveel mogelijk in multifunctionele accommodaties gevestigd te zijn. Daar te zijn waar ook de burger is. De ruimtes moeten ruimtes zijn waar het goed toeven is, die plaats bieden om te werken, te overleggen, te ontmoeten, te studeren. Plaatsen waar het mogelijk is om lezingen en workshops te houden, waar kleine tentoonstellingen kunnen worden ingericht, waar kleine voorstellingen kunnen worden gegeven.

In de gemeente Peel en Maas blijven wij vestigingen houden in alle dorpen, conform de wens van de gemeente. In Beesel kiest de gemeente voor één hoofdvestiging.

Collectie

De Bibliotheek Maas en Peel heeft ervoor gekozen een maatschappelijke bibliotheek te zijn met een grote, brede collectie met de nodige diepgang. De collectie is vraaggericht. Het collectiebeleid wordt lokaal uitgevoerd en is geconformeerd aan het landelijk beleid. We gaan van een *just in case* collectie naar een *just in time* collectie. Er is sprake van een *just in case* collectie die op voorhand aangeschaft wordt om aan de reguliere vraag te voldoen, en van een *just in time* collectie die pas wordt gevormd als een bepaald thema is gekozen. Hierbij is het van belang gebruik te maken van de deskundigheid van de ketenpartners. We laten de bestsellercultuur los. Dat komt ons ongetwijfeld op kritiek te staan, maar we moeten ons serieus afvragen of het de taak van de bibliotheek is om titels aan te bieden die overal in grote stapels in de winkels liggen. Het gaat er juist om mensen kennis te laten maken met boeken die niet lijken op wat ze doorgaans lezen en ook niet op wat iedereen leest. Boeken die verrassen. Er moet samenwerking zijn tussen het collectieteam en het programmateam,

ook de programmateams van de ketenpartners. Ook kinderen moeten nadrukkelijk bij de collectie worden betrokken. Nu is vrijwel alle dienstverlening voor de jeugd gericht op leesbevordering, terwijl andere vaardigheden net zo essentieel zijn voor ontwikkeling. Kritisch denken bijvoorbeeld, maar ook het vermogen tot samenwerken en het benutten van talenten.

Medewerkers maken een omslag van het passief aanbieden van de collectie naar een actieve rol, waarin de focus ligt op inhoud, het creëren van context en het stimuleren van kennisuitwisseling.

6. FINANCIËLE PARAGRAAF

Financiële paragraaf

Verleden

De jaren tot en met 2016 zijn voor de bibliotheekstichtingen financieel zeer turbulent geweest:

- Het wegvallen van de bibliotheken van Arcen&Velden en Sevenum
- Het wegvallen van de totale provinciale subsidie
- Het verlagen van de subsidie van de gemeente Beesel
- Het wegsaneren van een groot deel van het personeel

Over de periode 2012-2016 zijn de totale kosten met ongeveer 20% verlaagd.

De situatie per einde 2016

Per einde 2016 verwachten we alle saneringseffecten verwerkt te hebben. De verwachte situatie per eind 2016 is dan dat:

- De bibliotheek in Peel&Maas ongeveer breakeven draait en een licht positief weerstandsvermogen heeft
- De bibliotheek in Beesel nog steeds verliesgevend is en een zwaar negatief weerstandsvermogen heeft. Het eigen vermogen is we positief omdat de bibliotheek een schuldenvrij eigen pand bezit.

De toekomst (2017-2020)

Vanaf 2017 is de grote sanering achter de rug. Voor de jaren 2017-2020 hebben we een begroting kunnen maken die jaarlijks een klein positief resultaat laat zien en waarbij we onze strategie handen en voeten geven door 10% van de personeelskosten en 10% van de mediakosten kunnen gaan inzetten op innovatie.

Essentiële voorwaarde hiervoor is wel een bijdrage per inwoner (exclusief huisvesting) in Beesel op hetzelfde niveau als in Peel&Maas (zijnde € 17.10 per inwoner). Beesel zit nu op minder dan € 13,- per inwoner.

In de jaren vanaf 2020 zal een groot deel van het personeel van de bibliotheek met pensioen gaan. Dat zal voor de bedrijfsvoering nieuwe ruimte creëren.

Met name door de eenmalige saneringskosten van de afgelopen jaren zijn de weerstandsreserves dusdanig geslonken dat zij een stabiele bedrijfsvoering onmogelijk maken. De bibliotheek in Beesel is zelfs technisch failliet en opereert bij de gratie van liquiditeitssteun vanuit Peel&Maas.

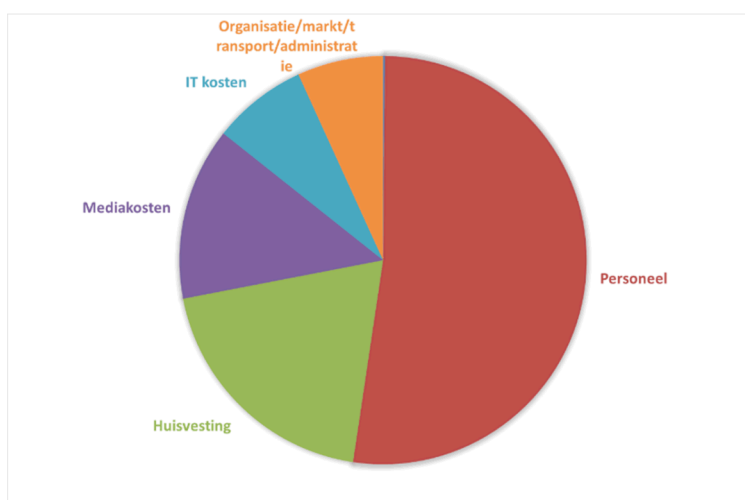
Voor een gezonde situatie zou de weerstandsreserve per begin 2017 op het niveau van 10% van de begroting moeten liggen. Dit is uitsluitend mogelijk met een eenmalige bijdrage vanuit de subsidierende gemeenten.

Bijlage 1

Financieel verleden, heden en toekomst

Algemeen

De bibliotheken Maas&Peel zijn qua kostenverdeling redelijk vergelijkbaar met het gemiddelde in Nederland. De meeste kosten hebben een vast karakter; alleen mediakosten zijn eenvoudig aan te passen. Om een inzicht te geven in de kostenverdeling (per 2016):

De bibliotheek Peel&Maas heeft relatief hogere huisvestingskosten omdat hier gekozen is voor meerdere vestigingen. De bibliotheek in Beesel is speciaal omdat zij een eigen gebouw bezit.

Tot 2012

De huidige financiële situatie is al deels bepaald door gebeurtenissen voor 2012. In de periode 2010-2012 verlieten de bibliotheken van Arcen&Velden en Sevenum het samenwerkingsverband. Dit had tot gevolg dat de bijdrage van deze bibliotheken aan de gemeenschappelijke backoffice wegviel. Met als gevolg dat de kosten voor de overblijvende stichtingen met ongeveer € 40.000,- per jaar toenamen.

In die periode was de bibliotheek in Peel&Maas redelijk breakeven, alleen had de stichting vrijwel geen weerstandsvermogen meer. De stichting in Beesel was ook toen al een zorgenkindje met een negatief weerstandsvermogen.

In 2012 kondigde de provincie aan dat zij de provinciale subsidie (ongeveer € 240.000,- per jaar) zou gaan afbouwen naar 0 in 2016. Ook de gemeente Beesel besloot de subsidie flink te verlagen.

De reorganisatie (2012-2016)

Vanaf 2012 is het bestuur begonnen met afbouw van vaste kosten (huisvesting en personeel). In 2014 is besloten tot een grootschalige sanering waarbij een aanzienlijk deel van het personeel zou worden afgebouwd.

De sanering is grotendeels volgens plan uitgevoerd. Er traden echter een aantal incidentele en structurele onverwachtheden op die financiële consequenties hadden:

- Verschillende ontslagen personeelsleden zijn in beroep gegaan bij de rechter. Dit heeft geleid tot aanzienlijk adviseurs&advocatenkosten alsmede ontslagvergoedingen tot een totaal bedrag van ongeveer € 112.000,-.
- Voor een van de personeelsleden legde de rechter een ontslagvergoeding van € 100.000,- op. We hebben besloten deze persoon in dienst te houden.
- De provincie heeft ons een boete opgelegd van € 36.000,- voor het te snel afvloeien van personeel.

Tezamen met de eenmalige verhuiskosten zijn de eenmalige kosten van de sanering hiervoor opgelopen tot € 161.000,-.

Als gevolg van alle acties zijn we er in geslaagd het structurele kostenniveau van de stichtingen met zo'n 20% terug te brengen:

Kostenmassa	2012	2013	2014	2015	2016-B	2017-B
Maas&Peel	477.268	439.137	498.140	393.978	340.062	329.358
Peel&Maas	990.783	910.307	901.057	846.173	828.267	831.267
Beesel/Reuver	269.016	264.037	229.050	211.610	240.665	238.350
	1.737.067	1.613.481	1.628.246	1.451.761	1.408.994	1.398.975

De onverwachte eenmalige saneringskosten hebben wel het weerstandsvermogen van de bibliotheken nog verder verminderd, vooral in Beesel:

Weerstandsvermogen (Eind)	2012	2013	2014	2015	2016-B
Maas&Peel	0	0	0	0	
Peel&Maas	3000	28000	-12000	30000	32.560
Beesel/Reuver	-80000	-60000	-67000	-83000	-146.211
	-77000	-32000	-79000	-53000	-113651

¹ Op basis van de nu toegezegde subsidie.

Weerstandsvermogen is eigen vermogen minus bestemmingsreserves minus onroerend goed.

De toekomst

Vanaf 2017 is de grote sanering achter de rug. Voor de jaren 2017 en verder gaan wij voor de begroting uit van:

- Een bijdrage per inwoner (exclusief huisvesting) die in Beesel op hetzelfde niveau komt te liggen als in Peel&Maas (€ 17.10 per inwoner). Beesel zit nu op minder dan € 13,- per inwoner.
- Een jaarlijks klein overschot per stichting. Indien nodig wordt het mediabudget hiertoe verlaagd
- De inzet van 10% van het personeel en 10% van het mediabudget op innovatie.

Dit resulteert dan in de volgende begrotingen:

P&L Beesel	2012	2013	2014	2015	2016-B	2017-B	2018-B	2019-B	2020-B
Personeelskosten	137.883	140.173	129.364	98.779	125.797	120.528	115.326	116.479	117.644
Huisvestingskosten	38.137	39.777	37.378	35.678	35.629	36.075	36.435	36.800	37.168
Mediakosten	57.800	45.933	29.889	53.606	47.496	39.689	37.976	38.355	38.739
Gezamenlijke backoffice	53.964	44.412	66.185	63.470	82.361	76.777	73.180	72.567	73.092
IT, administratie etc	35.196	38.153	32.419	23.546	31.742	33.627	33.963	34.303	34.646
Innovatie						11.424	22.967	23.088	23.302
	322.979	308.449	295.235	275.079	323.026	318.118	319.847	321.592	324.591
Eigen inkomsten	47.123	91.538	51.755	52.180	58.815	52.439	52.964	53.493	54.028
Gemeentesubsidies	243.200	237.733	238.317	207.411	201.000	267.734	270.411	273.115	275.846
Resultaat	-32.656	20.823	-5.164	-15.488	-63.211	2.055	3.528	5.017	5.284

P&L Peel&Maas	2012	2013	2014	2015	2016-B	2017-B	2018-B	2019-B	2020-B
Personeelskosten	413.649	412.400	417.331	400.118	364.094	355.658	340.309	343.712	347.149
Huisvestingskosten	267.539	246.478	226.379	247.146	218.713	222.947	225.177	227.428	229.703
Mediakosten	177.675	127.543	139.149	135.787	140.147	134.804	128.986	130.276	131.579
Gezamenlijke backoffice	168.280	138.955	211.674	198.431	257.700	240.230	228.973	227.057	228.703
IT, administratie etc	131.919	123.885	118.198	63.122	105.312	92.044	92.964	93.894	94.833
Innovatie						35.173	70.709	71.075	71.736
	1.159.063	1.049.262	1.112.731	1.044.604	1.085.967	1.080.857	1.087.119	1.093.443	1.103.702
Eigen inkomsten	139.505	144.484	133.068	142.638	135.909	133.583	134.919	136.268	137.630
Gemeentesubsidies	924.297	930.119	941.343	943.186	952.618	964.526	974.171	983.913	993.752
Resultaat	-95.261	25.341	-38.321	41.221	2.560	17.251	21.971	26.737	27.680

In 2017 willen we alle stichtingen gaan fuseren tot een stichting. Door de beperkingen van onze begrotingsmodellen budgetteren we nu nog per stichting.

Balanssanering

M.n. door de saneringskosten van de afgelopen jaren zijn de weerstandsreserves dusdanig geslonken dat zij een stabiele bedrijfsvoering onmogelijk maken. De bibliotheek in Beesel is zelfs technisch failliet en opereert bij de gratie van liquiditeitssteun vanuit de andere stichtingen.

Voor een gezonde situatie zou de weerstandsreserve per begin 2017 minimaal op het niveau van 10% van de begroting moeten liggen. (Zoals in het verleden ook door de gezamenlijke gemeenten als norm is gesteld). Dit is alleen bereikbaar indien de subsidiegevers de volgende 2 eenmalige ondersteuning uit voeren:

- Het vergoeden van de eenmalige frictiekosten van € 161.000,-.
- De gemeente Beesel over de jaren 2012-2016 met terugwerkende kracht de subsidie op het niveau van Peel en Maas brengt.

E.e.a. geeft dit als effect op het weerstandsvermogen:

Balansreparatie	End 2016	Frictiekosten		Subsidie met terugwerken de kracht	
Beesel	-146.211	40250	-105.961	144.274	38.313
Peel&Maas	32.560	120750	153.310		153.310

Het enige alternatief dat het bestuur hiervoor ziet is het sluiten van de bibliotheek Beesel en een extra saneringsactie in de resterende stichtingen om het kostenniveau met zo'n 50.000€ te reduceren.

